ב א מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה יז סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שמט סעיף ג :

ג ב מיי' פ"ד מהלכות תפילין הלכה ב סמג עשין כב טוש"ע א"ח סי' כז סעיף א :

ד ג מיי' שם הלכה א טוש"ע שם סעיף ט :

ובסכנה מכסן והולך לו, *רבי שמעון אומר נותנן לחבירו וחבירו לחבירו עד שמגיע לחצר החיצונה *וכן בנו נותנו לחבירו וחבירו לחבירו אפילו מאה, רבי יהודה אומר אנותן אדם חבית לחבירו, וחבירו לחבירו אפילו חוץ לתחום, אמרו לו לא תהלך זו יותר מרגלי בעליה : **גמ'** זוג אחד אין טפי לא לימא תנן סתמא דלא כרבי מאיר דאי כרבי מאיר האמר "לובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף *דתנן "ולשם מוציא כל כלי תשמישו ולובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף והיא סתמא ממאי דרבי מאיר היא דקתני עלה לובש ומוציא ופושט ולובש ומוציא ופושט אפילו כל היום כולו דברי ר"מ אמר רבא אפילו תימא רבי מאיר התם דרך מלבושו בחול שויה רבנן והכא דרך מלבושו בחול שויה רבנן: התם דבחול כמה דבעי לביש, לענין הצלה נמי שרו ליה רבנן, הכא דבחול נמי זוג אחד אין טפי לא, לענין הצלה נמי זוג אחד אין, טפי לא : רבן גמליאל אומר שנים שנים : מאי קסבר אי קסבר שבת זמן תפילין הוא, זוג אחד אין טפי לא, ואי קסבר שבת לאו זמן תפילין הוא, ומשום הצלה 'דרך מלבוש' שרו ליה רבנן, אפילו טפי נמי? לעולם קסבר שבת לאו זמן תפילין הוא, וכי שרו רבנן 'לענין הצלה דרך מלבוש', במקום תפילין, אי הכי זוג אחד (א)(נמי) אין, טפי לא? *אמר רב שמואל בר רב יצחק מקום יש בראש להניח בו שתי תפילין, הניחא דראש, דיד מאי איכא למימר? כדרב הונא דאמר רב הונא פעמים שאדם בא מן השדה וחבילתו על ראשו ומסלקן מראשו וקושרן בזרועו, אימר דאמר רב הונא שלא ינהג בהן דרך בזיון, ראוי מי אמר? אלא כדאמר רב שמואל בר רב יצחק "מקום יש בראש שראוי להניח בו שתי תפילין" הכא נמי מקום יש ביד שראוי להניח בו שתי תפילין, *תנא דבי מנשה "על ידך" זו קיבורת, "בין עיניך" זו קדקד, היכא? אמרי דבי רבי ינאי מקום שמוחו של תינוק רופס · לימא בדרב שמואל בר רב יצחק קמיפלגי: דת"ק לית ליה דרב שמואל בר רב יצחק ורבן גמליאל אית ליה דרב שמואל בר רב יצחק. לא, דכולי עלמא אית להו דרב שמואל בר רב יצחק והכא *בשבת זמן תפילין קמיפלגי: דת"ק סבר שבת זמן תפילין הוא ורבן גמליאל סבר שבת לאו זמן תפילין הוא, ואיבעית אימא דכ"ע שבת זמן תפילין הוא והכא *במצות צריכות כוונה קמיפלגי: ת"ק סבר לצאת בעי כוונה ורבן גמליאל סבר לא בעי כוונה

ואיבעית

תורה אור

ובסכנה· שאינו יכול להמתין שם ומתיירא מפני הליסטים : **נותנן לחבירו וחבירו לחבירו·** דכל חד וחד לא ממטי להו ארבע אמות : **לחצר החיצונה·** של עיר שהוא מקום המשתמר ראשון : **וכן בנו·** שילדתו אמו שם בשדה בשבת : **לא תהלך זו יותר מרגלי בעלים·** אין יכולין להרחיקה מתחום שביתת בעלים הכל לפי מה שעירבו הבעלים : **גמ' לובש כל מה שיכול ללבוש·** לענין הצלת דליקה תנן בכל כתבי הקודש (שבת דף קכ.): **ולשם הוא מוציא·** לחצר שסמוכה לדליקה : **התם·** דקאי בשאר מלבושין דכמה דבעי לביש בחול: **זוג אחד אין·** דקסבר שבת זמן תפילין הוא ומשום הכי שרי (ג) ובלאו הצלה נמי אם בא להניח תפילין מניח ומשום הצלה לא שרינן ליה טפי : **מאי קסבר·** דקא שרי שנים שנים אבל טפי לא : **אי קסבר שבת זמן תפילין הוא·** משום הכי שרי אבל לאתויי טפי מן המצוה לא : **לאו זמן תפילין הוא·** ושרו ליה רבנן דרך מלבוש משום דתכשיט הוא לגביה ולא משאוי ואע"ג דלאו אורחיה הכא משום הצלה שרי : **במקום תפילין·** הראוי להניח בו תפילין שאין כל הראש כשר להניח תפילין אלא קדקד לבד ואריך יש שם שהתפילין יושבים בו ואין בולטין כל כך כדלקמן ובשבת נמי אסורה דלא חזו ליה לאו תכשיט הוא שבולטין יותר מדאי והוי כמשאוי : **דיד (ג)·** אין כל הזרוע כשר לתפילין אלא קיבורת כדלקמן : **מנהג בזיון·** להניח חבילה עליהן שרי ליה למנטרינהו התם : **ראוי מי אמר·** דגבי שבת לימא דתכשיט הוא : **קיבורת·** אבר אמצעי שבזרוע ובלע"ז רבדי"ן: **רופס·** רך ובלע"ז פונטינ"א : **תנא קמא סבר שבת זמן תפילין הוא·** ומשום הצלה לא מישרו ביה טפי מן המצוה דלאו תכשיט נינהו וכל שכן דכיון דזמן תפילין הוא ואיכא בל תוסיף אתי איסור בל תוסיף ומשוי להו עליה כמשאוי : **ר"ג סבר לאו זמן תפילין הוא·** והיינו טעמא דשרו ליה רבנן להצלה משום דתכשיט הוא הלכך כל כמה דהוי תכשיט שרי, ומשום בל תוסיף ליכא הכא דאין כאן מצות תפילין כלל אלא כשאר מלבוש בעלמא : **איבעית אימא דכ"ע שבת זמן תפילין הוא·** ודכולי עלמא איכא תכשיט ובמצות צריכות כוונה קא מיפלגי : **ת"ק סבר מצות צריכות כוונה·** שהעושה מצוה צריך שיכוין בה הלכך זוג אחד אין טפי לא דאי מכוין למצוה איכא בל תוסיף בחד ואי לא מכוין למצוה סרוייהו משאוי נינהו ואין כאן מצוה : **ורבן גמליאל סבר מצות אין צריכות כוונה·** הלכך מצוה איכא, בל תוסיף ליכא דאין עובר על בל תוסיף אא"כ נתכוון למצוה וזה לא נתכוון ובכל חד אמרי האי למצוה ולבי מגמגם לומר דכיון דלאו תכשיט נינהו, נהי 'דבל תוסיף' ליכא, איסור שבת מיהא לא פקע, והא ליכא למימר דלכולי עלמא תכשיט הם, דאם כן לתנא קמא אמאי אסור, לא ליכוין ולא ליתסר, וליכא למימר נמי דלתנא קמא לא הוו תכשיט ולרבן גמליאל הוו תכשיט דאם כן לוקי פלוגתייהו בהכי ועוד היינו פלוגתא דלעיל 'דזמן ולאו זמן' ונראה לי דהכי גרסינן תנא קמא סבר 'מצות אין צריכות כוונה' ולכולי עלמא תכשיט הן הלכך כיון דלענין מיפק ידי חובתיה נפיק בלא כונה, לענין בל תוסיף נמי אף על גב דלא מכוין להן למצוה איכא בל תוסיף כיון דזמן תפילין הוא ור"ג סבר צריכות כונה לצאת ידי חובתו הלכך בבל תוסיף נמי לא עבר עד דמיכוין למצוה :

ואיבעית

לימא תנן סתמא דלא כרבי מאיר· אברייתא דלקמן *דקתני בהדיא רבי מאיר אומר מכניסן זוג זוג הוי מצי למפרך דר"מ אדר' מאיר אלא דניחא ליה טפי לאקשויי אמתניתין ומכח דקתני עלה בברייתא ר' מאיר אומר מכניסן זוג זוג לא היה יכול להוכיח דמתני' רבי מאיר כדמוכח בסמוך אההיא דשבת ולאקשויי דר"מ אדרבי מאיר דאדרבה לקמן מוכח דמתניתין דלא כר"מ דמתני' קתני במה דברים אמורים בישנות וברייתא קתני רבי מאיר אומר אחד חדשות ואחד ישנות : **אי** קסבר שבת זמן תפילין· פירש בקונטרס משום הכי שרי אבל לאתויי טפי מן המצוה לא וקשה דאם מכח זה בא לדקדק דזוג אין טפי לא אם כן בסמוך דקאמר לעולם לאו זמן תפילין הוא ה"נ דמצי למימר לעולם זמן תפילין הוא אלא י"ל דאי זמן תפילין הוא איכא בל תוסיף אע"ג דלא מיכוון כדמסיק רבא בפרק ראוהו בית דין (ר"ה דף כח:) ולהכי זוג אחד אין טפי לא : **וכי** שרו רבנן לענין הצלה דרך מלבוש במקום תפילין· פירש בקונטרס דשלא במקום תפילין הן בולטין יותר מדאי ונראה משאוי ולכך אסור ואין זו סברא אלא נראה דהטעם משום דלא מיקרי 'מלבוש' אלא במקום שרגיל להניחו בחול : **מקום** יש בראש שראוי להניח בו ב' תפילין· מסופק היה ר"י איזה שיעור יש ברוחב תפילין דיש עושין גדולים מחבריהם ויש שעושין אותם קטנים ביותר ומדקאמר 'מקום יש בראש להניח ב' תפילין' משמע דשיעור רחבו שיתמלא מקום השנים ואור"י דמלא במדרש דשיעורן כב' אצבעות וסמך לדבר (ד) אציץ דרוחבו ב' אצבעות כדאמר בפ' קמא דסוכה (ד' ה.) ואמרי' בפ"ק דערכין (דף ג:) "שערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם מניח תפילין" ודומה דציץ היה במקום הראוי להניח תפילין, אע"ג דגבי ציץ כתיב (שמות כח) "מצחו" ומתרגמינן 'בין עינוהי' גבי תפילין נמי כתיב (דברים יא) "בין עיניכם" ודרשינן בגובה שבראש *: **ידך** זו קיבורת· הוא קבוצת בשר שבזרוע שבין המרפק שקורין קודא (ה) בלע"ז ובין הכתף וקיבורת כמו קיבורת דאהיני *) ולא כמו שמפרש קיבורית הוא קבילת בשר שבין פיסת היד למרפק סמוך למרפק דבכל מקום משמע דתפילין הן בזרוע ובמסכת אהלות (פ"א משנה ח) משמע דזרוע הוא בין המרפק ולכתף דקאמר שלשים בפיסת יד (ו) כו' שנים בקנה ושנים במרפק אחד בזרוע וארבע בכתף והקומץ רבה (מנחות ד' לז:) נמי אמרי' דבעינן שתהא שימה כנגד הלב:

*) [נ"ב ס' סנהדרין כו:] ימים

[ועיי' תוס' סוטה [illegible]]

רבינו חננאל

פ' המוצא תפילין מכניסן זוג זוג וכו'. זוג אחד אין טפי לא לימא תנן סתם דלא כר' מאיר דאי ר' מאיר האמר כל מאן דבעי מציל דתנן ולשם הוא מוציא כל כלי תשמישו ולובש כו'. אמר רבא אפילו תימא ר' מאיר דרך מלבושו בחול התירו לו להוציא בשבת התם דבחול כמה דבעי לביש אצולי נמי כמה דבעי והכא בחול כו'. רבן גמליאל בר' ב' כו'. אוקימנא דר"ג סבר שבת לאו זמן תפילין הוא ומשום בזיון כתבי קודש שרו ליה רבנן וכי שרו ליה רבנן לא שרו ליה אלא דרך מלבוש במקום תפילין וסבר לה כר' שמואל בר רב יצחק דאמר כו' וגם בזרועו נמי יש בו מקום להניח [שני] תפילין. פי' קיבורת הזרוע שכנגד בית השחי והיא בצעת ארדע וי"א פתר או כף. פי' צבתים מעוכין אלו על אלו מלשון וגם שול תשולו לה מן הצבתים ולישנא דרבנן שנים מדובקין זה על זה נקראין צבתין מלשון צבת בצבת עשויה והן אחד כל בתי זו תי צבתין מתקיימה לימא תנן סתמא ור"ג בהא דר' שמואל בר רב יצחק פליגי דרבנן לית להו דר' שמואל בר רב יצחק ור"ג אית להו דר' שמואל בר רב יצחק ובשבת זמן תפילין פליגי דת"ק סבר שבת זמן תפילין הוא ולא שרי אלא זוג אחת בלבד. ור"ג סבר שבת לאו זמן תפילין הוא ומשום כתבי הקודש שרו ליה רבנן דרך מלבוש כדרך שראוי לו ללבוש וכיון שיש לו מקום ללבוש ב' [ב'] לבוש שנים איכא דאמרי כ"ע שבת זמן תפילין הוא ובמצות צריכות כוונה פליגי ת"ק סבר לצאת בעי כוונה ור"ג סבר לא בעי כוונה :

[פי' תוס' לקמן לז: ד"ה ר"ש]

[פי' תוס' שם ד"ה כ"ג]

שבת קכ.

ע"א מד.

מנחות לו. [ערכין יט:]

[שבת סא. וש"נ]

[ברכות יג. פסחים קיד:]

הגהות הב"ח

(א) גמ' אי הכי זוג אחד אין כצ"ל ותיבת נמי נמחק : (ב) רש"י ד"ה זוג אחד וכו' דבלאו הלכה : (ג) ד"ה דיד

מאי איכא למימר אין כל : (ד) תוס' ד"ה מקום וכו' וסמך לדבר ציץ דרוחבו : (ה) ד"ה ידך וכו' שקורין קודו"א נ"ב ע' בתוס' פ' המוציא דף נ"ב בד"ה במרפיקו : (ו) בא"ד שלשים בפיסת יד אצבע שנים בקנה :

נושא

שאלה האם תוך זמנותנו [illegible]

נושא

למה ר"ג מתיר ב' זוגות תפילין? [illegible]

מבנה

נושא/מבנה

1 - שבת אי הוי זמן תפילין

2 - מצוות צריכות כוונה

3 - בל תוסיף